

Projekt

EESTI NSV ENTSÜKLOPEEDIA MÄRKSÕNASTIK

KEEMIA

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1964

Käesoleva märksõnastiku projekti koostasid Eesti NSV TA korrespondentliige O. Kirret ja tehnikakandidaat M. Korv ning seda on arutatud keemia ühiskondlikus osakonnas.

Märksõnu	1456	666 650 täheruumi
Biograafiaid	104	29 900 täheruumi
Kokku	1560	696 550 täheruumi

Märkused ja soovid käesoleva märksõnastiku kohta palume saata aadressil: Tallinn, Pärnu mnt. 10, Eesti Riiklik Kirjastus, «Eesti NSV entsüklopeedia» toimetus.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

A

- aatom 800
 aatommass 300
 aatomnumber 300
 aatomrefraktsioon 300
 aatomruumala 300
 aatomsoojus 300
 absoluutne alkohol 200
 absoluutne temperatuur 200
 absorptsioon 500
 Ac → aktiinium 50
 adamsiit 200
 adhesioon 200
 adiabaatiline protsess 200
 adipiinhape 300
 adsorptsioon 500
 aerosool 200
 aiiinsus 200
 Ag → hõbe 50
 agar-agar 200
 agregaatolek 400
 agrokeemia 800
 ahelreaktsioon 600
 ahhaat 200
 akridiin 300
 akroleiin 200
 akrüülnitriil 500
 akserofool → vitamiinid 50
 aktiinium-Ac 300
 aktiivmuld, pleekmuld 600
 aktiivne tsenter 400
 aktiivsuskoeffitsient 300
 aktiivsüsi 400
 aktiniidid 500
 aktiveerimine 400
 aktseptor 200
 akumulatsioon 600
 Al → alumiinium 50
 alaniin → aminohapped 50
 albumiinid → valgud 50
 aldehüüdid 500
 aldehüüdrühm 200
 aldehüüdvaik 500
 aldool 300
 aldoolne kondensatsioon 400
 alifaatsed ühendid 800
 alisariin 200
 alitsükklilised ühendid 800
 alkaanid → parafiinsed süsivesini-
 kud 50
 alkalimeetria 600
 alkaloidid 600
 alkeemia 500
 alkeenid → küllastamata süsivesini-
 kud 50
 alkoholid 600
 alkoholomeetria 500
 alkohoolne jook 500
 alküleerimine 800
 alküül 200
 allotroopia 500
 alpaka 200
 alumiinium-Al 800
 alumiiniumoksiid 400
 alumiiniumorgaanilised ühendid 800
 aiumosilikaadid 600
 alused 600
 Am → ameriitsium 50
 amalgaam 200
 ambra 200
 ameriitsium — Am 200
 amfoteersus 200

- amiidid 400
 amiinid 400
 aminofenoolid 400
 aminohapped 400
 aminoplast 600
 aminosuhkrud 400
 ammoniaak 400
 ammoniumhüdrosiid 200
 ammoniumsoolad 400
 ammoniumväetis → lämmastikväetis 50
 amorfne olek 200
 amülaas → ensüümid 50
amüleenid 200
 amüülalkohol 200
 amüülatsetaat 200
 analüüs 500
 analüütiline keemia 1000
 aneuriin → vitamiinid 50
 anhüdriid 200
 aniliid 200
 aniliin 400
 aniliinipunkt 200
 aniliinvärv 600
 anioniidid → ioonid 50
 anioon 300
 anisotroopia 400
 anood → elektrood 50
 anorgaaniline keemia 1500
 anorgaaniline polümeer 800
 anorgaaniline ühend 400
 antideonaator 400
 antifriis 300
 antikatalüsaator 400
 antikoagulaator 400
 antimon — Sb 600
 antioksidant 400
 antipood, optiline 200
 antiseptikum 600
 antotsüaniidid 200
 antratseen 400
 antratsiid 400
 apatiit 600
 Ar → argoon 50
 arabiinid → sahhariidid 50
 argoon — Ar 400
 argtomeetria 600
 areomeeter 200
 aromaatsed süsivesinikud 800
 aromatiseerimine 800
 arseen — As 600
 arsenaadid 300
 arüül 200
 arüülsulfonaadid 400
 As → arseen 50
 asbest 300
 aseotroopne segu 300
 asfalt 300
 asfalteenid 300
 asiidid 200
 asiinid 200
 askariit 200
 askorbiinhape → vitamiinid 50
 asobenseen, asobensool 200
 asoteerimine 300
 asovärv 500
 asoühendid 300
 aspiraator 200
 assimilatsioon 400
 assotsiatsioon 400
 astatiin — At 300
 asüleenid 200
 asümmeetria 300
 At → astatiin 50
 atomaarne vesinik 200
 atomaarne ühend 200
 atsetaldehüüd 200
 atsetaniliid 200
 atsetaadikhape 200
 atsetaadid 300
 atsetomeetria 400
 atsetoon 300
 atsetüleen, etüün 600
 atsetüleerimine 400
 atsetüüliarv 200
 atsetüültselluloos 500
 atsidimeetria 400
 atsüklilised ühendid → alifaatsed ühendid 50
 Au → kuld 50
 aur 400
 auradid 200
 auramine 400
 auru faas → faas 50

aurufaasiline hüdrogeniseerimine 600
aurufaasiline krakkimine 600
aurutamine 400
autokatalüüs → katalüüs 50

autoklaav 700, J
autooksüdatsioon → oksüdeerimine 50
autool 600
Avogadro arv 200

B

B → boor 50
Ba → baarium 50
baarium — Ba 600
bakeliit → fenoolformaldehüüdvaik 50
bakteritsiid 400
balloon 300
barüütvesi 200
Baumé skaala 300
Be → berüllium 50
bensaldehüüd 200
bensantroon 200
benseen, bensool 800
benseeni tuum 400
benshüdrool 200
bensidiin 200
bensiin 800
bensoehape 200
benspüreen 200
bensüülalkohol 200
Bergiusse meetod 400
berkeelium — Bk 300
berliini sinine 200
berüllium — Be 300
betoon 400
Bi → vismut 50
bikarbonaadid → vesinikkarbonaadid
50
bimetal 200
bimolekulaarne reaktsioon 300

binaarne süsteem 300
biokatalüsaator → fermentid 50
biokeemia 1000
biotiin → vitamiinid 50
bitsükliline 200
bituumen 800
Bk — berkeelium 50
Bohri aatomimudel 700, J
boor — B 600
booraks 200
boorhape 200
boorväetis 400
boraadid 200
Br → broom 50
brikett 300
bromaadid 200
bromiidid 200
broom — Br 600
broomiarv 400
broomimine 400
buna → kautšuk 50
Bunseni põleti 200
butaan 200
butaanhape → võihape 50
butadien 600
butüleen, buteen 300
butüromeeter 300
butüülalkohol, butanool 200
bürett 200

C

C → süsinik 50
Ca → kaltsium 50
Cd → kaadmium 50
Ce → tseerium 50
Celsiuse skaala → temperatuuri mõõt-
mine 50
Ci → kalifornium 50

cis-trans isomerisatsioon 500
Cl → kloor 50
Cm → kuurium 50
Co → koobalt 50
Cr → kroom 50
Cs → tseesium 50
Cu → vask 50

D

DDT 500
 Dean-Starki aparaat 600, J
 deemulgeerimine 400
 defenoleerimine 600
 deflegmaator 200
 defoliant 400
 degaseerimine 200
 dehüdrogeenimine 600
 dekaliin 200
 dekanteerimine 300
 dekarboksüleerimine 400
 dekstriin 200
 dekstroos 200
 demetüleerimine 400
 denatureerimine 400
 densitomeetria 400
 deodoriseerimine 300
 deoksüdeerimine 400
 deparafineerimine 600
 depolariseerimine 400
 depolümeriseerimine 600
 depressioon 200
 derivaat 200
 desaktiveerimine 400
 desaküleerimine 600
 desolvatsioon 300
 desorptsioon 600
 destillatsioon 600
 destillatsioonikolonn 800, J
 destilleeritud vesi 200
 destruktiivne hüdrogeniseerimine 600
 destruktiivsed protsessid 800
 desulfureerimine → väävlitustamine 50
 detergent 400
 detonatsioon 300

deuteerium 200
 deutron 200
 Dewari anum 200
 dialüüs 400
 diaminiid 200
 diaminivärv 500
 diasoteerimine 600
 diasõhendid 300
 diastaas → ensüümid 50
 diatomiit 400
 dieenid 500
 dielektrik 400
 difenüülamiin 200
 difenüülmetaan 200
 difusioon 400
 diislikütus 500
 diisliõli 500
 dikromaadid 200
 diktioneema kiltkivi 800
 dilatomeetria 400
 dimeriseerimine 400
 dioksaan 200
 dioksiidid 400
 dipoolmoment 400
 dispersioon 400
 dissimilatsioon 400
 dissotsiatsioon 500
 doktoriproov 200
 dolomiit 400
 duktiilsus 300
 dupreen 400
 duroplast 400
 dünamiid 400
 düsproosium — Dy 300
 Dy → düsproosium 50

E

eboniit 200
 ebullioskoopia 500
 eeterlikud õlid 500
 eetrid 500
 einšteinium — Es 300
 ekshauster 600, J
 eksikaator 600, J

eksotermiline reaktsioon 200
 eksperiment 200
 ekstraktsioon 500
 ekvimolekulaarne 200
 ekvivalent 200
 ekvivalentmass 400
 elavhõbe — Hg 600

elektrilaeng 400
elektroanalüüs 600
elektroforees 600
elektrokeemia 800
elektrokeemiline ekvivalent 400
elektrolüüs 600
elektrolüüt 200
elektrolüütiline dissotsiatsioon 600
elektromeetiline tiitrimine 600
elektron 200
elektronvalem 400
elektrood 400
elektroodikoks. 400
elektrovalentne side → iooniline side
50
elektrovalents 400
element 300
elementaaranalüüs 600
elementide perioodiline süsteem 2000,
J kl.
elueerimine 500
email 500
empiiriline valem 400
emulgeerimine 500
emulsioon 300
emulsiooniline polümerisatsioon 600
endotermiline reaktsioon 200
energia jäävuse ja muundumise seadus
600
Engleri aparaat 600, J
Engleri kraad → viskoossus 50
Engleri viskosimeeter 600, J

enoolid 200
ensüümid 500
eosiin 200
epoksüvaik, epoksiidvaik 700
Er → erbium 600
erbium — Er 300
eridispersioon 400
erijuhtivus 400
erimass 400
eiruumala 400
erisoojus 400
eritakistus 400
Es → einšteinium 50
essentsid 500
estriarv 400
estrid 500
etaan 400
etanool → etüülalkohol 50
etikett 100
etüleen 800
etüleenoksiid 600
etüleerimine 500
etüülalkohol 600
etüülbenseen, etüülbensool 200
etüülkloriid 200
etüütselluloos 400
etüülvedelik 300
etüülvävelhape 200
Eu → euroopium 50
euroopium — Eu 300
eutektikum 600, J
evaporatsioon 400

F

F → fluor 50
faas 500
Fahrenheit skaala → temperatuuri
mõõtmise 50
faktilised vaigud 400
Fe → raud 50
Fehlingi lahus 200
fenantreen 200
fenatsetiin 200
fenolaat 200
fenoolformaldehüüdvaik 800

fenoolitaleiin → indikaatorid 50
fenoolid 800
fenoplast 600
fenüületeen → stüreen 50
fermendid 600
fermium — Fm 200
ferraadid 200
ferriidid 200
fiksativ 300
filter 300
filterpaber 200

filterpress 600, J
 filtreerimine 300
 Fischer-Tropschi süntees 400
 Fittigi reaktsioon 300
 flegma 300
 flogiston 300
 floteerimine 600
 flotoreagent 400
 fluor — F 600
 fluorestsents 400
 fluoriidid 300
 fluororgaanilised ühendid 600
 Fm → fermium 50
 formaldehüüd 400
 formiaadid 300
 fosfaadid 300
 fosfitid 300
 fcsfor — P 600
 fosforiit 800
 fosforhapped 400
 fosforpentakloriid 200
 fosforpentoksiid 300
 fosfortrikloriid 200
 fosforväärtised 600
 fosgeen 200
 fotoelement 200
 fotokeemia 800
 fotomeetria 400
 fotosüntees 600
 Fr → frantsium 50
 fraktsioon 200
 frantsium — Fr 200
 Friedel-Craftsi reaktsioon 400
 fruktoos 200
 ftaalhapped 800
 fuksiin 200
 fumaarhape 200
 fungitsiid 400
 funktsionaalne rühm 300
 furaan 200
 furfurool 200
 füüsikaline keemia 1500

G

Ga → gallium 50
 gaas 800
 gaasbensiin 400
 gaasialalüüs 600
 gaasibürett 200
 gaaside kineetiline teooria 600
 gaasigeneraator 800, J
 gaasihoidla 600, J
 gaasikonstant 400
 gaasiline olek 400
 gaasimask 600, J
 gaasipipett 200
 gaasipuhastus 800
 gaasipõleti 600, J
 gaasistamine 800
 gaasisüsi 400
 gaasitööstus 800
 gaasi-vedeliku kromatograafia 800
 gadoliinium — Gd 300
 galaktoos 200
 galaliit 400
 gallium — Ga 300
 galvaanielement 300
 galvanomeeter 600, J
 galvanomeetria 400
 gasomeeter 200
 Gd → gadoliinium 50
 Ge → germaanium 50
 geel 400
 generaator 400
 Genfi nomenklatuur 800
 geokeemia 800
 germaanium — Ge 300
 glasuur 500
 giubrisool 200
 glaukoniit 400
 globuliin → valgud 50
 glüftaalvaik 500
 glükool 400
 glükoos 200
 glütserool, glütseriin 600
 grafiit 200
 grammatom 400
 grammekvivalent 400

gramm-molekul 400
granuleerimine 400
gravimeetria → kaalanalüüs 50

Grignardi reaktsioon 400
guaano 300
gudroon 500

H

H → vesinik 50
Haber-Boschi meetod 400
hafnium — Hf 300
halogeenid 500
halogeenimine 500
hangumine, hangumistäpp 400
hapnik — O 800
hapnikside 400
happe anhüdriid 300
happearv 400
happed 600
happegudroon → gudroon 50
happejääk 200
happeline keskkond 200
happeline sool 200
happeradikaal 200
haruldased ja hajutatud elemendid 600
haruldased muldmetallid 600
He → heelium 50
heelium — He 400
heitegaas, -vesi 600
heksaan 200
heksaklooraan 400
hekseen 200
heksoos 200
hemitselluloos 400
heptaan 200
hepteen 200
herbitsiid 600
heteroaatom 300
heterogeenne katalüüs 600
heterogeenne reaktsioon 200
heteropolaarne side 500
heterotsükliilised ühendid 600

Hf → hafnium 50
Hg → elavhõbe 50
Ho — holmium 50
holmium — Ho 300
homogeenne reaktsioon 300
homogeenne katalüüs 600
homoloog 300
homoloogiline rida 600
homöopolaarne side 500
hormoonid 600
humiinaine 400
hõbe — Ag 600
hüdraat 300
hüdraatvesi 300
hüdrasiin 300
hüdrasüühendid 200
hüdratatsioon 600
hüdriid 200
hüdروفiiilsus 300
hüdروفuobsus 300
hüdروفeenimine 800
hüdروفeenitud rasvad 400
hüdrokeemia 600
hüdrokssiidid 500
hüdrosüül 200
hüdrosüülamiin 300
hüdrosüüliarv 300
hüdroolüüs 400
hügrofiilsus 400
hügrofuobsus 400
hügromeeter 400
hügroskoopsus 400
hüpoklorit 200
hüposulfit 200

I

ideaalne gaas, vedelik 400
ideaalne lahus 400

imiidid 300
imiinid 300

immutusõli 400
impregneerimine 400
In → indium 50
indaan 200
indantreen 200
indeen 200
indigo 400
indikaatorid 600
indium — In 300
indool 200
induktsioon 400
induktsiooniperiood 300
inertgaas 400
inhibiitor 400
insektitsiid 600
insektofungitsiid 400
inversioon 400
invertsuhkur 200
ioniidid 800
ionisatsioon 400
ioon 500

iooniline side, elektrovalentne side 500
ioonireaktsioon 400
ioonvahetaja vaik → ioniidid 50
ioonvahetus 500
Ir — iriidium 50
iriidium — Ir 300
isatiin 200
isesüstitmine 300
isobaarne protsess 200
ischoorne protsess 200
isomeriseerimine 600
isomerism 500
isomorfiism 300
isonitriil 200
isopreen 600
isopropüülalkohol 200
isopropüülbenseen 200
isotermiline protsess 200
isotoop 600
isotsüaan 200
isühendid 400

J

J → jood 50
jahvatamine 400
jaotuskromatograafia 600
jodaadid 300
jodatomeetria 400
jodeerimine 400

jodiidid 300
jodoform 200
jodomeetria 400
jod — J 600
joodiary 400

K

K → kaalium 50
kaadmium — Cd 600
kaalanalüüs 600
kaaliaparaat 300
kaalium — K 800
kaaliumheksatsüanoferraat 200
kaaliumhüdrosiid 400
kaaliumkarbonaat 400
kaaliumnitraat 400
kaaliumnitrit 200
kaaliumseep 200
kaaliumsulfaat 400
kaaliumväetis 400

kaalud 1000, J
kaaluline kontsentratsioon 300
kakodüül 200
kaksikside 400
kaksiksool 400
kalandreerimine 400
kalifornium — Cf 300
kalomel 200
kalor 300
kalorifeer 600, J
kalorimeetria 600
kalorsus 300
kaltsineerimine 400

kaltsium — Ca 600
 kamberahi 800, J
 kamper 200
 kampil 200
 kandegaas 200
 kaoliin 400
 kapillaarne kondensatsioon 500
 kapriinhape 200
 kaprolaktaam 500
 kaproon → tekstiilkiudained 50
 kaprүүлhape 200
 karbamiid 500
 karbasiid 200
 karbiidid 400
 karbinool 200
 karboksüleerimine 500
 karboksümetüülselluloos 300
 karboksüül 200
 karboksüülhapped 600
 karbolhape → fenoolid 50
 karbolineum 400
 karbonaadid 500
 karbonüül 200
 karboonhapped → karboksüülhapped 50
 karbooniumioon 400
 karotiin → pigmendid 50
 kaseiin 500
 katalaas → fermentid 50
 katalüsaator 600
 katalüüs 1000
 katalüütiline hüdrogeniseerimine 800
 katalüütiline krakkimine 800
 katalüütiline polümeriseerimine 800
 katalüütiline rafineerimine 800
 katalüütiline reaktsioon 400
 kation 200
 kationiidid → ioonidid 50
 katlakivi 400
 katood → elektrod 50
 kaustifitseerimine 400
 kaustiline sooda 200
 kautšuk 1000
 keemia 4500
 keemiatööstus 2500
 keemiline analüüs 800
 keemiline ekvivalent 400
 keemiline energia 400
 keemiline kineetika 400
 keemiline nomenklatuur 600
 keemiline protsess 400
 keemiline puhastus 400
 keemiline puhtus 400
 keemiline reaktsioon 400
 keemiline side 800
 keemiline süntees 800
 keemiline tasakaal 600
 keemiline tehnoloogia 1000
 keemiline termodünaamika 1000
 keemiline valem 600
 keemilised elemendid 800
 keemine, keemistäpp 600
 keemisköver 400
 Kelvini skaala → temperatuuri mõõtmine 50
 kemikaal 400
 kemosorptsioon 600
 kerogeen 800
 keteenid 300
 ketoonid 400
 ketorühm 200
 kiirguskeemia 800
 kineetiline energia 600
 kinemaatiline viskoossus → viskoossus 50
 kinoliin 200
 kinoon 200
 Kippi aparaat 600, J
 kips 400
 kiudained → tekstiilkiudained 50
 kivisöetõrv 1000
 kivisüsi 800
 klaas 800
 klaasitööstus 800
 kloor — Cl 600
 klooralkaanid 600
 klooramiin 300
 kloraadid 400
 kloreerimine 600
 kloriidid 400
 kloriin 200
 kloroform 300
 kloropreen 600
 koaguleerimine 400
 kohesioon 400

kohtukeemia 800
 koks 600
 koksiahi 800, J
 koksikeemia 1000
 koksistamine 800
 koksitööstus 1000
 kolloid 400
 kolloidkeemia 1000
 kolloidlahus 400
 kolorimeetria 600
 kompleksühend 800
 kompressoriõli 400
 kondensatsioon 600
 kondijahu 200
 kondiliim 200
 kondisüsi 200
 kondiõli 200
 konduktomeetria 600
 konformatsioonanalüüs 500
 kongo punane → indikaatorid 50
 konjugeeritud side 400
 konservimine 400
 kontsentraat 200
 kontsentratsioon 400
 konversioon 400
 koobalt — Co 600
 kookosõli 200
 kopaallakk 200
 kopolümeerisatsioon 600
 kork 300
 korrosioon 500
 kosmeetika 600
 kosmokeemia 200
 kovalentne side 500
 Kr → krüpton 50
 krakkbensiin 600
 krakkimine 800
 krakkimisjääk 400
 krakkimisseadmed 800
 kreem 400
 kreoliin 200
 kresoolid 200
 kriit 400
 kriitiline olek 400
 kriitiline ruumala 400
 kriitiline rõhk 400
 kriitiline temperatuur 400
 kristall 500
 kristallisaator 800, J
 kristalliseerimine 400
 kristallstruktuuranalüüs 800
 kristalne aine 400
 kromaadid 400
 kromatograaf 800, J
 kroom — Cr 600
 kroomvärv 400
 krüoskoopia 600
 krüpton — Kr 400
 ksenoon — Xe 400
 ksüleenoolid 200
 ksüfoolid 300
 kuivaine 200
 kuivatamine 400
 kukersiit → põlevkivi 50
 kuld — Au 400
 kulomeetria 400
 kulon 400
 kumariin 200
 kumaroon 200
 kummi 800
 kumuleeritud side 400
 kuningvesi 200
 kunstsarv → galaliit 50
 kunstiid → tekstiilkiudained 50
 kuulveski 600, J
 kuurium — Cm 300
 kvalitatiivne analüüs 800
 kvalitatiivne reaktsioon 400
 kvantitatiivne analüüs 800
 kvantitatiivne reaktsioon 400
 kvantkeemia 800
 kvarts 400
 kyartsklaas 400
 kõrgmolekulaarne ühend 400
 käärimine 800
 küllastamata süsivesinikud 800
 küllastatud lahus 400
 küllastatud süsivesinikud 600
 külmumistapp 400
 kütteväärtus 400
 kütus 1000
 kütuseelement 400
 küvett 200

L

La → lantaan 50
 lahus 400
 lahustuvus 400
 lahutuslehter 300
 lakivaik 600
 lakivärv 600
 lakk 800
 lakkvärnits 200
 lakmus → indikaatorid 50
 laktaadid 200
 laktaam 200
 laktoonid 200
 laktoos 200
 lanoliin 200
 lantaan — La 300
 lantaniidid 600
 lasuurvärv 400
 lateks 400
 lauriinhape 200
 laurüülhape 200
 lavrentsium — Lw 300
 lavsaan → tekstiilkiudained 50
 Le Chatelier' printsiip 400
 leek 600, J
 leektäpp 400
 leelismuldmetallid 600
 lenduv aine 400
 leukoühend 400
 Li → liitium 50
 Liebigi jahuti 600, J
 ligniin 600
 ligroiin 400

lihtaine 600
 liim 800
 liimvärv 600
 lihtaine 600
 liitium — Li 400
 lineaarpolümeer → polümeer 50
 linoleum 400
 lipaas → fermentid 50
 lisand 200
 looduslik gaas 1000
 looduslik kautšuk 800
 looduslikud kiudained 600
 looduslik vaik 600
 Lu → luteetsium 50
 lubi 600
 lubiväetis 600
 lubivärv 400
 lubjatööstus 600
 luminesstsents 600
 luminesstsentsanalüüs 600
 luteetsium — Lu 400
 Lw — lavrentsium 50
 lõhkeaine 400
 lõhnaaine 800
 lõugpurusti 600, J
 lämmastik — N 600
 lämmastikhape 400
 lämmastikoksiidid 300
 lämmastikushape 200
 lämmastiku tasakaal 600
 lämmastikvesinikhape 200
 lämmastikväetis 600

M

maagaas → looduslik gaas 50
 maarjas 600
 maaõli → nafta 50
 magneesium — Mg 600
 magneesiumorgaanilised ühendid 400
 mahtanalüüs 600
 mahuline kontsentratsioon 600
 maisiõli 400
 maitseaine 600

majapidamisgaas 600
 makroanalüüs 400
 makromolekul 400
 maleiinhape 200
 maloonhape 200
 maltaas → fermentid 50
 mangaan — Mn 600
 mannoos 200
 manostaat 600, J

margariin 400
marmor 400
masinaõli 200
massanalüüs 400
massiarv 400
massi jäävuse seadus 600
massispektrograaf 800
massitoime seadus 600
mastik 200
masuut 200
Md — mendelevium 50
melamiin 200
melliithape 200
mendelevium — Md 400
menisk 200
mensuur 200
mentool 200
merevaikhape 200
merkaptaanid 300
merkuromeetria 400
mersolaat 200
mesomeeria 300
meta- 200
metaan 600
metakrüülvaik 600
metall 600
metallorgaanilised ühendid 1000
metanool → metüülalkohol 50
metoksüleerimine 400
metüleenkloriid 200
metüleerimine 400
metüülalkohol 600
metüülamiin 200
metüülatsetaat 200
metüülkloriid 200
metüüloranž → indikaatorid 50
metüülviolett → indikaatorid 50
Mg → magneesium 50
mikroanalüüs 600
mikroelement 600
mikrokaalud → kaalud 50

mikrokeemia 800
mikroväetis 600
mineraalhapped 600
mineraalvatt 600
mineraalväetis 800
mineraalvärv 600
mineraalõli 600
mitsell 700, J
mittemetall 600
mittepolaarne side 500
Mn → mangaan 50
Mo → molübdeen 50
modifikatsioon 400
Mohri kaalud 600, J
Mohri sool 200
molaalsus 400
molaarsus 400
molekul 500
molekulaarne depressioon 600
molekulaarne destillatsioon 600
molekulaarne kontsentratsioon 600
molekulaarspekter 600
molekulaarsõel 600
molekulmass 600
molübdeen — Mo 600
monohüdraat 200
monomeer 400
monomolekulaarne kiht 400
montaanvaha 200
mootorikütus 600
mutarotatsioon → sahhariidid 50
mõrumandliõli 200
mõrusool 200
mõõtekolb 200
mõõtesilinder 200
männiõli 300
märgitud aatom 400
määrdeõli 1000
määre 800
mürkgaas 600
mürkemikaal 800

N

N → lämmastik 50
Na → naatrium 50

naatrium — Na 800
naatriumhüdroksiid 400

naatriumkarbonaat 400
naatriumkloriid 400
naatriumnitrat 400
naatriumnitrit 400
naatriumsulfaat 400
naatriumsulfiid 200
naatriumsulfit 400
naatriumvesinikkarbonaat 400
naerugaas 200
nafta 1500
naftabituumen 800
naftagaasid 800
naftakeemia 1500
naftaleen, naftaliin 600
naftapuhastus 800
nafta tootmine 800
nafta töötlemine 800
naftenhapped 500
naftensed süsivesinikud 600
naftoolid 400
naftüülamiin 200
nailon → tekstiilkiudained 50
Nb → niobium 50
Nd → neodüüm 50
Ne → neon 50
nefelomeetria 400
neodüüm — Nd 300
neon — Ne 300
necopreen 500
neptuunium — Np 300
Nessleri reaktiiv 200
neutraalõli 400
neutraliseerimine 600
neutron 200

Ni → nikkel 50
nigrool → määre 50
niiskusk 400
nikkel — Ni 600
nikotiin → alkaloidid 50
nioobium — Nb 300
nitraadid 600
nitraatväetis 400
nitreerimine 600
nitriidid 400
nitritid 400
nitroalkaanid, nitroparafiinid 600
nitroalkeenid, nitroolefiinid 400
nitrobenseen 400
nitrofoska 400
nitroglütseriin 400
nitrolakk 600
nitroolefiinid → nitroalkeenid 50
nitroparafiinid → nitroalkaanid 50
nitrosovärv 400
nitrotselluloos 600
nitrovärv 600
No → nobeelium 50
nobeelium — No 300
normaalelement 400
normaalne lahus 400
normaalne rõhk 400
normaalne temperatuur 400
normaalsus 400
novolakakvaik 600
Np → neptuunium 50
nutšfilter 200
nuuskpiiritus → ammoniumhüdrosiid
50

O

O → hapnik 50
oblikhape 200
odoriseerimine 400
oksalaadid 400
oksiidid 600
oksiimid 400
oksimeerimine 400
oksooniumühend 200
oksoüntees 600

oksüdeerimine 800
oksüdeeriv krakkimine 600
oksühapped 400
oktaan 200
oktaanarv 300
okteen 200
oleaadid 200
olefiinid → küllastamata süsivesinikud
50

oleiinhape 200
oliiviõli 300
ooker 300
oleum 300
optiline aktiivsus 400
orgaaniline aine 800
orgaaniline analüüs 800
orgaaniline keemia 2000
orgaaniline klaas 400
orgaaniline polümeer 800

orgaaniline süntees 1000
orgaaniline väetis 400
orioon → tekstiilkiudained 50
Orsat' aparaat 700, J
orto- 200
Os → osmium 50
osmium → Os 300
osmoos 600
osoneerimine 400
osoon 200

P

P → fosfor 50
Pa → protaktinium 50
paas, paekivi 400
päber 800
päberikromatograafia 800
päberitööstus 800
paekivi → paas 50
palderjanhape 200
pallaadium — Pd 300
palmitiinhape 200
para- 200
parafiin 400
parafiinsed süsivesinikud 800
parfümeeria 800
parkaine 800
partsiaalmaht 400
partsiaalrõhk 400
pasta 400
paukhape 200
Pb → plii 50
Pd → pallaadium 50
peits 200
penetromeetria 300
pentaan 200
pentadien 400
penteen 200
pentoos 200
peptisatsioon 400
perhüdroot → vesinikperoksiid 50
periodiline süsteem → elementide
periodiline süsteem 50
perkloorhape 200
perloon → tekstiilkiudained 50
permanganaadid 400

peroksiidid 500
peroksohapped 400
pesemisvahend 1000
pesemisvõime 400
pestitsiid 600
petrograafia 400
petrokeemia 800
petrooleeter 200
petrooleum 400
pH → vesinikueksponent 50
piduriõli 200
pigi 300
pigmendid 500
piimhape 200
piiritus → etüülalkohol 50
piirituslakk 400
pikriinhape 200
pimeliinhape 200
pimsskivi 300
pindaktiivne aine 800
pindaktiivsus 400
pindpinevus 400
pineen → terpeenid 50
piperiin → alkaloidid 50
pipett 200
pisargaas 200
plaatina → Pt 600
platinametallid 600
plastifikaator 800
plastikaat 200
plastmass 2000
platineerimine 300
pleegitamine 600
pleekmuld → aktiivmuld 50

pleksiklaas 400
 plii — Pb 600
 pliitetraetüül 300
 piokkpolümeerisatsioon 600
 plutoonium — Pu 300
 Pm → promeetsium 50
 Po → poloonium 50
 polaarne side 500
 polaarne ühend 400
 polarisatsioon 600
 polarograafia 600
 poloonium — Po 300
 polüakrülaaf 800
 polüakrüülnitriil 800
 polüamiid 800
 polüester 800
 polüetüleen 1000
 polüglükool 800
 polühape 600
 polüisobutüleen 800
 polüisopreen 800
 polükloropreen 800
 polükondensatsioon 600
 polümeer 800
 polümeerbensiin 600
 polümeerisatsioon 1500
 polüpropüleen 800
 polüsahhariidid 600
 polüstürool 800
 polütsükliiline ühend 400
 polüuretaan 800
 polüvinülideenkloriid 800
 polüvinüülalkohol 800
 polüvinüülatsetaat 800
 polüvinüülkarbasool 800
 polüvinüülkloriid 800
 poorsus 400
 portselan 600
 positron 200
 petas → kaaliumkarbonaat 50
 potentsiomeeter 700, J
 potentsiomeetiline tiitrimine 400
 Pr → praseodüüm 50
 praseodüüm — Pr 300
 prolamiin → valgud 50
 promeetsium — Pm 300
 promootor 400
 prooton 200
 propaan 300
 propioonhape 200
 propüleen, propeen 600
 propüülalkohol 200
 protaktiinium — Pa 300
 proteiidid → valgud 50
 proteiinid → valgud 50
 protsioonvärv 300
 pruunsüsi 600
 pruunsöetõrv 800
 pseudoalus 400
 pseudohape 400
 pseudokristall 400
 Pt → plaatina 50
 Pu → plutoonium 70
 puhverlahus 400
 puidukeemia 1000
 puskariõli 400
 puupiiritus → metüülalkohol 50
 puurõli 200
 puutõrv 600
 puuvill 600
 põlemine 400
 põlemissoojus 400
 põlevkivi 1000
 põlevkivigaas 600
 põlevkivi gaasistamine 800
 põlevkivikeemia 2000
 põlevkivi oksüdeerimine 500
 põlevkivi rikastamine 600
 põlevkivisaadus 1500
 põlevkivituhk 400
 põlevkivitööstus 1000
 põlevkivi utmine 1000, J
 põlevkiviõli 1000
 päevalilleõli 300
 pärm 600
 püknomeeter 200
 püridiin 300
 püridoksiin → vitamiinid 50
 pürofoorsus 300
 pürogallool 200
 pürogeenetiline protsess 400
 pürokeemia 800

pürolüüs 800
püromeetria 600

pürrool 200
püsiv karedus → vee karedus 50

R

Ra → raadium 50
raadium — Ra 400
radikaal 300
radioaktiivne kiirgus 600
radioaktiivne rida 600
radioaktiivsed elemendid 600
radioaktiivsus 600
radoon — Rn 300
rafineerimine 600
rafinoos 200
Raschigi rõngad 200
raske vesi 400
raske õli 400
rasvad ja õlid 600
rasvhapped 600
raud — Fe 800
ravimuda 600
Rb → rubiidium 50
Re → reeenium 50
reaalne gaas, vedelik 400
reagent 200
reaktsioon 400
Réaumuri skaala → temperatuuri mõõtmine 50
redokssüsteem 400
reduktsioon 600
reeenium — Re 200
refluks 400
refraktomeeter 600, J

refraktsioon 400
regeneratsioon 600
rekristallisatsioon 200
rektifikatsioonikolonn 800, J
rektifitseerimine 600
rekuperatsioon 600
relee 400
reomeeter 200
resoolvaik 400
retort 600, J
Rh → roodium 50
riboflaviin → vitamiinid 50
riboos 200
riidevärv 600
rikastamine 600
Rn → radoon 50
rodaanvesinikhape 200
rodamiin 200
roheline seep 200
roheline õli 200
roodium — Rh 300
rõtameeter 200
Ru → ruteenium 50
rubiidium — Rb 200
ruteenium — Ru 200
räni — Si 600
ränioksiidid 400
räniorgaanilised ühendid 800
ränitetrakloriid 200

S

S → väävel 50
sadestamine 300
sahhariidid 600
sahhariin 300
sahharimeetria 400
salitsüülhape 200
salpeeter 300
samaarium — Sm 300
sapropeel 400

sapropeliit 600
satüreerimine 200
Sb → antimon 50
Sc → skandium 50
Schiffi alus 300
Se → seleen 50
sedimentatsioon 400
seebistamine 600
seebistumisarv 400

- seep 600
 Seignette'i sool 200
 seleen — Se 300
 selektiivne hüdrogeniseerimine 600
 selektiivne lahusti 300
 selektiivne polümerisatsioon 400
 selektiivsus 300
 semipolaarne side 500
 separeerimine 700, J
 settimine 700, J
 Si → räni 50
 sidrunhape 300
 sifoon 200
 siid → tekstiilkiudained 50
 sikatiiv 400
 silaanid 600
 silikaadid 400
 silikageel 600
 silikoonid 400
 silikoonkautšuk 600
 sinihape 300
 sipelghape 300
 skandium — Sc 300
 Sm → samaarium 50
 Sn → tina 50
 solaarõli 300
 solarisatsioon 400
 solidool → määre 50
 solvatatsioon 400
 solvent 400
 solvolüüs 400
 sooda → naatriumkarbonaat 50
 sool → naatriumkloriid 50
 sool (kolloid) 400
 soolad 400
 soolhape 400
 sopreen 400
 sorbent 400
 sorptsioon 600
 Soxhleti aparaat 700, J
 spektraalanalüüs 800
 spektromeeter 800, J
 Sr → strontsium 50
 stabiliseerimine 600
 stannaadid 300
 steariin 300
 stereoisomeer 400
 stereokeemia 800
 stimulaator 400
 strontsium — Sr 600
 struktuuranalüüs 400
 struktuurivalem 400
 stõhhiomeetria 600
 stüreen, fenüüleeten 400
 sublimaas 300
 sublimeerimine 400
 suhkrutõõstus 600
 suhkur 400
 suitsev väävelhape 200
 suitsugaas 400
 sulam 800
 sulamine, sulamistapp 500
 sulfaadid 400
 sulfaattselluloos 600
 sulfamiidvaik 400
 sulfateerimine 400
 sulfiidid 400
 sulfitid 400
 sulfoneerimine 400
 sulfoonamiidid 200
 sulfurüülkloriid 200
 superfosfaat 600
 suspensioon 400
 sõelanalüüs 400
 sõjagaas 400
 sõõdapärm → pärm 50
 süntees 800
 sünteetiline kautšuk 1000
 sünteetiline kiudaine → tekstiilkiud-
 ained 50
 sünteetiline liim 800
 sünteetiline nahk 800
 sünteetiline parkaine 800
 sünteetiline vedelkütus 800
 süsi 600
 süsihape 200
 süsinik — C 600
 süsinikdioksiid 300
 süsinikoksiid 300
 süsiniktetrakloriid 300
 süsinikuahel 400
 süsivesikud 600
 süsivesinikud 1000
 süttimistemperatuur 200

šellak 200
šlakk 200

Zn → tsink 50
Zr → tsirkoonium 50

T

Ta → tantaal 50
tahke aine 300
tahke faas → faas 50
tahke kütus 600
tahke soojuskandja meetod 600
tahm 400
taimekaitsevahend 800
taimeõli 600
talk 200
tallium — Tl 300
tallõli 300
tanniin → parkaine 50
tantaal — Ta 300
tarbekeemia 1000
tartraadid 200
tasakaalu konstant 300
tautomeeria 500
tavott → määre 50
Tb → terbium 50
Tc → tehneetsium 50
Te → telluur 50
Teclu põleti 200
tehiskiudained 1000
tehneetsium — Te 200
tekstiilkiudained 2000 + kleebis
telluur — Te 300
telomerisatsioon 600
temperatuuri mõõtmise 800
teoreetiline keemia 1500
teoreetiline taldrik 600
terbium — Tb 300
termiline analüüs 600
termoelement 400
termomeeter 600
termoplastilisus 400
termoreaktiivne vaik 600
termostaat 700, J
terpeenid 600

terüleen → tekstiilkiudained 50
tetraliin 300
tetrameer 200
Th → toorium 50
Ti → titaan 50
tiiter 300
tiitrimine 400
tilkanalüüs 500
tina — Sn 400
tint 400
tioalkoholid, tiolid 400
tiofeen 200
tiohapped 200
tiokarbamiid 200
tionüülkloriid 200
tioplast 400
tiotsüanaadid 200
titaan — Ti 600
Tl → tallium 50
Tm → tuulium 50
tolm 400
tolmkütus 400
tolueen, toluool 400
toluidiinid 200
tooraine 300
toorium — Th 300
toorõli 500
torsioonkaalud → kaalud 50
transasend 200
transuraanid 400
trimeer 200
trotüül 300
tseerium — Ce 300
tseesium — Cs 300
tsellofaan 300
tselluloid 500
tselluloos 800
tsement 800

tsentrifuug 700, J
 tseresiin 400
 tsetaan 200
 tsetaanarv 300
 tsetüülalkohol 200
 tsink — Zn 600
 tsinkorgaanilised ühendid 600
 tsirkoonium — Zr 300
 tsitraadid 200
 tsitraal 600
 tsüaan 400
 tsüaanvesinikhape 200
 tsüanaadid 200
 tsüaniidid 200
 tsükliilised ühendid 800
 tsükliatsioon 600
 tsükloheksaan 200

tsükloheksaanool 200
 tsükloheksaanoon 200
 tsüklohekseen 200
 tuhastamine 400
 tuhk 400
 tunnelahi 800, J
 turbatööstus 800
 turbiiniõli 400
 turvas 800
 tušš 300
 tuulium — Tm 300
 tõeline lahus 200
 tõrv 400
 täidiskolonn → destillatsioonikolonn 50
 tärklis 300
 tärpentin 300
 tümool 200

U

U → uraan 50
 ultratsentrifuug → tsentrifuug 50
 uraan — U 400

uraanimaak 400
 utmine 800
 uttesaadus 800

V

V → vanaadium 50
 W → volfram 50
 vaakuum 400
 vaakuumdestillatsioon 400
 vaakuumkuivatuskapp 700, J
 vaakuummeeter 300
 vaha 300
 vaht 300
 vahtbetoon 400
 vahtkummi 400
 vaik 800
 valents 600
 valgud 800
 valgustusgaas 400
 vanaadium — V 400
 vanilliin 200
 vaseliin 300
 vask — Cu 600

vedeldaja 300
 vedel faas → faas 50
 vedelfaasiline krakkimine 600
 vedelkütus 600
 vedel õhk 400
 veeaurdestillatsioon 600
 vee karedus 600
 veeldamine 400
 vee pehmdamine 600
 vee puhastamine 600
 vein 400
 ventilaator 200
 vesi 600
 vesigaas 400
 vesiklaas 400
 vesinik — H 600
 vesinikkarbonaadid 400
 vesinikperoksiid 200

vesiniksüsi 400
vesiniku aatom 800, J
vesinikueksponent 400
vesiväärtus 400
viinakivi 200
viinhape 200
vinool → tekstiilkiudained 50
vinüülalkohol 200
vinüülatsetaat 200
vinüülkloriid 200
vinüülvaik 600
viskooskiud → tekstiilkiudained 50
viskoossus 700
viskoossuse indeks 400
viskoossuse kõver 400
vismut — Bi 600
vitamiinid 1000
volfram — W 600

vulkaniseerimine 600
või 400
võihape, butaanhape 200
väetis 1000
värnits 500
värv 400
värvaine 800
värviline klaas 400
värviline metall 600
värvusreaktsioon 400
vääriskaas 600
väävel — S 800
väävelhape 500
vääveloksiidid 400
väävelsüsinik 300
väävelvesinik 300
väävlisahape 200
väävlitustamine 500

O

õhk 600
õhu puhastamine 600
õli 600
õliemulsioon 400
õlihape 200

õlilakk 400
õlivärv 500
õlu 400
õunhape 200

A

äädikhape 400
äädikhappe anhüdriid 200

äädikhappeline käärimine 400

Õ

õnanthape 200

õnantkiud → tekstiilkiudained 50

Ü

ühend 600
üheluselise hape 400
ühekomponendiline süsteem 400
ühesuunaline reaktsioon 400
ühivalentne rühm, radikaal 400

üldkaredus → vee karedus 50
üldkeemia 1000
üleküllastatud lahus 400
üterbium — Yb 300
ütrium — Y 300

X, Y

Xe → ksenoon 50

Y → ūtrium 50

Yb → ūterbium 50

BIOGRAAFIAD

Aarna, A 600 P
Arbuzov, A. 200
Arbuzov, V. 200
Arrhenius, S. 300
Beilstein, F. 300
Beketov, N. 300
Bergius, F. 200
Berzelius, J. 300
Berthelot, M. 300
Berthollet, K. 300
Borodin, A. 300
Bosch, K. 200
Boyle, R. 200
Brauner, B. 200
Bunsen, R. 200
Butlerov, A. 600 P
Cannizzaro, S. 300
Carius, G. 300
Crafts, G. 300
Curie, M. 600 P
Dalton, J. 300
Davy, H. 500
Dewar, J. 200
Diels, O. P. 200
Dobrzanski, A. 200
Dumas, J.-B. 200
Eisen, O. 200
Faingold, S. 200
Faraday, M. 200 P
Favorski, A. 600 P
Fischer, E. 200
Fomina, A. 200
Friedel, S. 200
Frumkin, A. 300
Gay-Lussac, J. 200
Gibbs, J. 200
Gubergrits, M. 200
Gurvits, L. 200
Gustavson, G. 200
Haber, F. 200

Hess, H. 200
Hlopin, V. 200
Hofman, A. 200
Hüsse, J. 200
Joliot, F. 300 P
Kablukov, I. 200
Kargin, V. 300
Kask, K. 200
Kazanski, B. 200
Kekulé, F. 200
Kirret, O. 400
Kistjakovski, V. 200
Kižner, N. 200
Kjeldahl, J. 300
Klaus, K. 200
Koch, R. 200
Kogerman, P. 800 P
Kolbe, A. 200
Kondakov, P. 300
Konovalov, D. 300
Kurnakov, N. 600 P
Kutšerov, M. 300
Köll, A. 400
Lavoisier, A. 300
Lebedev, S. 300
Le Chatelier, A. 200
Liebig, J. 300
Lomonossov, M. 800 P
Läät, K. 200
Mahl, R. 200
Markovnikov, V. 300
Mendelejev, D. 1200 P
Menšutkin, B. 200
Menšutkin, N. 200
Namjotkin, S. 300
Natta, G. 300
Nesmejanov, A. 400
Nobel, A. 600 P
Ostwald, W. 200
Palm, V. 200

Paris, A. 300
Past, V. 200
Pauling, L. 300
Petuhhov, E. 200
Rannak, E. 200
Raudsepp, H. 600 P
Rikken, V. 200
Rodionov, V. 200
Sabatier, P. 200
Semjonov, N. 300
Siirde, E. 400
Staudinger, H. 400
Zaitsev, A. 300

Zelinski, N. 400
Ziegler, K. 300
Zinin, N. 300
Tištšenko, V. 200
Toptšijev, A. 300
Tšitšibabin, A. 200
Tšugajev, L. 200
Usk, J. 200
Valdek, R. 200
Van't Hoff, J. 200
Vilbok, H. 200
Wöhler, F. 20

A

25888

KEEMIA

Энциклопедия Эстонской ССР
ПРОЕКТ СЛОВНИКА
Химия

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetaja H. Sarv
Tehniline toimetaja P. Kass
Korrektor R. Tänavä

Ladumisele antud 25. V 1964. Trükkimisele antud 19. VI 1964. Paber 60×90, 1/16. Trüki-
pooznaid 1,5. Arvestuspooznaid 1,77. Trükiarv 500. MB-05617. Tellimise nr. 1808.
Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

TASUTA

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01016754 4